

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงในกลุ่มที่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ดีมากและกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในด้านต่างๆดังนี้ ด้านการรับประทานยา ด้านการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการกับความเครียด ด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยง และด้านการมาตรวจตามนัด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ เป็นผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ที่มารับการตรวจรักษา ที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม 2550 ถึงเดือนเมษายน 2550 ผู้ศึกษาทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงเพียงอย่างเดียวหรืออาจมีโรคอื่นๆร่วมด้วย เช่น โรคเบาหวาน โรคไตเรื้อรัง
2. ได้รับการรักษา โดยรับประทานยาควบคุมระดับความดันโลหิตสูง
3. มีสติสัมปชัญญะดี
4. ไม่มีอาการบกพร่องด้านสมอง และการติดต่อสื่อสาร
5. สามารถปฏิบัติกิจกรรมการดูแลตนเองได้
6. เต็มใจและยินดีเข้าร่วมการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาใช้การคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.1 ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ดีมาก (มีระดับความดันโลหิตต่ำกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอทหรือต่ำกว่า 130/80 มิลลิเมตรปรอทในกรณีที่มีโรคเบาหวานหรือโรคไตเรื้อรังร่วมด้วย) มีขนาดประชากร 3,070 คน ซึ่งได้มาจากจำนวนผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกในปีงบประมาณ 2549 จำนวนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 97 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ (มีระดับความดันโลหิตสูงกว่าหรือเท่ากับ 140/90 มิลลิเมตรปรอทหรือสูงกว่าหรือเท่ากับ 130/80 มิลลิเมตรปรอทในกรณีที่มีโรคเบาหวานหรือโรคไตเรื้อรังร่วมด้วย) มีขนาดประชากร 3,895 คน ซึ่งได้มาจากจำนวนผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกในปีงบประมาณ 2549 จำนวนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 98 คน

ดังนั้นจึงใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยกลุ่มละ 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ป่วยด้วยคำถามที่ผู้ศึกษาได้จัดสร้างขึ้นประกอบด้วย 2 ส่วน

- ก. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย
- ข. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลด้านพฤติกรรมและการดูแลตนเองได้แก่ ด้านการรับประทานยา ด้านการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการกับความเครียด ด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยง และด้านการมาตรวจตามนัด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ปรีกษาการสร้างแบบสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัย พฤติกรรมสุขภาพ ด้านการแพทย์ และด้านการพยาบาลเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ที่มีคุณลักษณะเฉพาะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ควบคุมระดับความดันโลหิตได้ดีมากและในกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ จำนวน 30 คน และทำการปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม 2550 ถึงเดือนเมษายน 2550 ทุกวันพฤหัสบดีเวลา 09.00 -12.00 น.และเวลา 16.00 -20.00 น.

2. ภายหลังจากได้รับหนังสืออนุมัติจากโรงพยาบาลนครพิงค์ ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และหัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก ผู้รับผิดชอบคลินิกโรคความดันโลหิตสูง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

3. ผู้ศึกษาสำรวจรายชื่อผู้ป่วยความดันโลหิตสูง จากข้อมูลการลงทะเบียนผู้ป่วย เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 3.1) ผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มาตรวจตามนัด ตามรายชื่อที่ได้คัดเลือกไว้ โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
- 3.2) ผู้ศึกษาแนะนำตนเองโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการ และการตอบแบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและ การพิทักษ์สิทธิ
- 3.3) เมื่อผู้ป่วยอนุญาตและยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ผู้ศึกษาสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบสัมภาษณ์
- 3.4) ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของข้อมูลของแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for window version 11.0 จำนวนหาค่าสถิติตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละความแตกต่างระหว่างกลุ่มใช้สถิติ Pearson chi-square

2. เปรียบเทียบการดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ในกลุ่มที่ควบคุมระดับความดันโลหิตได้ดีมากและกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ โดยใช้สถิติ Pearson chi-square และ Fisher' Exact test ตามความเหมาะสมของข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมของบัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ศึกษาแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบ
3. อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจว่า การศึกษาครั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง จะเข้าร่วมในการศึกษาหรือไม่ก็ได้ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะนำเสนอในภาพรวม
4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาการดำเนินการ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือนกันยายน 2549 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550